

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

О.Б. Жильцов
« 01 » « 09 » 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКАДЕМІЧНИЙ ЖИВОПИС

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво*, декоративне мистецтво,
реставрація»

Освітній рівень – перший (бакалаврський)

ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 16 2017

(підпис) (прізвище, ініціал)
«   » 20 17 р.

2017-2018 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим планом.

Структура типова.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи А.О.Таранник

Робоча програма навчальної дисципліни «Академічний живопис» для студентів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво», декоративне мистецтво, реставрація».

Розробники: Стрельцова С.В., викладач кафедри образотворчого мистецтва Інститут Мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка.

Коваль-Цєпова А.В., старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Інститут Мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Протокол від «06» вересня 2017 року № 1

Завідувач кафедри
образотворчого мистецтва

Ю. В. Романенкова

_____, 2017 рік
_____, 2018 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни	7
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	8
Програма	
III. Навчально-методична карта дисципліни.....	9
IV. Плани практичних занять	11
<i>Змістовий модуль I. Передача фактури предмету засобами живопису.....</i>	<i>11</i>
<i>Змістовий модуль II. Декоративна стилізація в натюрморті. ....</i>	<i>14</i>
<i>Змістовий модуль III. Засоби виразності живопису при роботі з гіпсовими формами .....</i>	<i>14</i>
<i>Змістовий модуль IV. Техніка олійного живопису .....</i>	<i>14</i>
V. Завдання для самостійної роботи	18
Карта самостійної роботи бакалавра.....	21
VI. Система поточного та підсумкового контролю	22
VII. Методи навчання	25
VIII. Методичне забезпечення курсу	25
IX. Рекомендована література (основна, додаткова)	26

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритм вивчення навчального матеріалу дисципліни «Академічний живопис», складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Під час занять студенти набувають ґрунтовних теоретичних знань та практичних вмінь з технології «Академічного живопису», вивчають закони побудови живописного твору, технологічні особливості матеріалів.

Основні форми організації навчальної роботи – в аудиторії, за натурою, під контролем педагога, а також самостійно: за натурою, з пам'яті.

Курс «Академічний живопис» має практичне спрямування.

Мета викладання навчальної дисципліни – оволодіння студентами спеціальності 023 «Образотворче мистецтво*, декоративне мистецтво, реставрація» освітнього рівня першого (бакалаврського) денної форми навчання методами образотворчої мови академічного живопису, формування у студента комплексу професійних понять, прийомів і навичок, свідомого підходу до творчої роботи у процесі створення образу в галузі образотворчого мистецтва, отримання знань у галузі художнього формоутворення, розвиток естетичного смаку, формування базових компетенцій художника:

- *мистецтвознавчої*: володіння знаннями про класифікацію видів мистецтва, специфіку образотворчого мистецтва, характерні особливості художньо-образної мови його різних видів та жанрів;
- розуміння зв'язків образотворчого мистецтва з іншими видами мистецтва, природним і культурним середовищем життєдіяльності людини;
- здатності до самостійної художньо-творчої діяльності у галузі образотворчого мистецтва;
- здатності проводити мистецький аналіз творів мистецтва, спираючись на знання фахових дисциплін, вміти розкривати особливості їх художньої мови;

- володіння фаховою термінологією;
- *художньо-творчої*: здатність до самостійної художньо-творчої діяльності у галузі образотворчого мистецтва та у всіх його видах;
- здатності виконувати експериментальні дослідження художньо-творчого характеру, використовувати у професійній діяльності новітні художні технології, удосконалювати власну професійну майстерність та мистецьку етику;
- *художньо-технологічної*: здатності демонструвати навички роботи з сучасними художніми матеріалами й техніками відповідно до специфіки того чи іншого виду образотворчого мистецтва з урахуванням властивостей матеріалів, особливостей площинного чи об'ємного вирішення задуму.

Завдання вивчення навчальної дисципліни:

- вивчення та застосування на практиці прийомів і принципів композиції, що формують творчу особистість студента;
- засвоєння студентами законів, правил образотворчої грамоти при відтворенні оточуючого світу, його предметів, людини, методики ведення довготривалої та короткотермінової (кількасеансової) роботи;
- отримання професійних знань і навичок в галузі реалістичного живопису, розвинути творчі здібності в галузі кольору та колориту, підготувати до самостійної творчої діяльності;
- вивчення властивостей та закономірностей об'єктивної дійсності та передача цієї дійсності на образотворчій площині живописними засобами;
- розвиток творчого та художньо-образного мислення, художнього бачення, естетичного смаку, професійно-творчої психології майбутнього фахівця;
- оволодіння творчим методом роботи з кольором та колоритом та перенесення його у різні галузі мистецтва;
- оволодіння науковими основами живопису;
- вивчення закономірностей побудови об'ємних форм на площині;
- засвоєння методу кольорово-просторового моделювання предметів;

- вивчення технології та матеріалів, образотворчих можливостей та технік живопису;
- навчання рішенню конкретних образотворчих завдань залежно від колориту та характеру освітлення натури;
- виробити навички роботи з натури;
- сформувані базові знання законів та засобів композиції;
- навчити студентів можливостям створення власних зображень, використовуючи живописні засоби художньої виразності;
- ознайомити з правилами побудови падаючих тіней та віддзеркалень;
- розглянути можливості роботи в різних матеріалах і техніках;
- виробити навички компоновки навчального рисунку, постановки предметів та площині та передачі об'єму та простору завдяки світлотіні та перспективі;
- навчити студентів вести послідовну роботу над малюнком, компоувати, знаходити кольорове вирішення, доводити роботу до завершення;
- ознайомити з простішими правилами побудови та анатомії постаті та голови людини;
- розвинути творчий потенціал студентів завдяки використанню різних засобів навчання (з натури, за пам'яттю, за уявою).

У результаті опанування навчальної дисципліни студент має

Знати:

- сучасні напрями у розвитку культури, образотворчого мистецтва та мистецької освіти;
- основи пластичної анатомії рисунку, композиції, кольорознавства;
- історію образотворчого мистецтва старих майстрів, сучасні тенденції живопису;
- основні етапи ведення роботи над живописним твором.

Вміти:

- розвивати вміння, навички, творчий підхід у пошуках творчих рішень;

- застосовувати різноманітні художні матеріали, технічні засоби та техніки живопису для досягнення найкращого результату;
- розвивати в собі індивідуальне творче мислення;
- формувати власний творчий почерк;
- готуватися до ведення творчої, виставкової діяльності.

Програма передбачає послідовне вивчення матеріалу шляхом виконання різних завдань з натури, що є важливою ланкою в опануванні предмета. Вивчення натури в процесі виконання живопису має будуватись на невід'ємному зв'язку всіх елементів зображувальної мови: композиції, тонових, пластичних, просторових, світлотіньових та кольорових співвідношень. Вся система навчання «Академічного живопису» повинна сприяти розвитку образного і абстрактного мислення студентів, вихованню творчого професіонала.

Вказані в програмі навчально-практичні завдання необхідно розглядати як обов'язковий мінімум. Залежно від рівня підготовки студентів можна змінювати тематику завдань, а також визначати кількість годин на вивчення кожної теми. При цьому важливо зберігати дидактичні засади навчання.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Академічний живопис»

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників		Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)	
3 семестр	4 семестр	Шифр та назва галузі знань 02 Культура і мистецтво Шифр та назва спеціальності 023 «Образотворче мистецтво*, декоративне мистецтво, реставрація» Освітній рівень перший (бакалаврський)	нормативна	
Кількість кредитів, відповідних ECTS:			Рік підготовки: 2-й	
4	3		3 семестр	4 семестр
Змістових модулів:			Аудиторні заняття:	
2	2		68 год.	76 год.
Загальна кількість годин:			Практичні:	
120	90		68 год.	76 год.
Тижневих годин для			Самостійна робота:	
Аудиторних:			16 год.	8 год.
4	4		Модульний контроль:	
Самостійної роботи студентів:			6 год.	6 год.
			Семестровий контроль:	
			30 год.	
			Види контролю:	
2	1		екзамен	-

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин					
		Разом	Лекцій	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Семестровий контроль
3-й семестр							
Змістовий модуль I. Передача фактури предмету засобами живопису.							
1	Осінній натюрморт на контрастному тлі з передачею фактури предметів.			16			
2	Натюрморт з предметів побуту на дзеркальній поверхні, з передачею різних фактур та матеріалів.			16			
3	Складний натюрморт з гіпсовими формами, з передачею перспективи.			16			
4	Творчий натюрморт з гіпсовою маскою на передачу білого в колірному середовищі.			20			
Змістовий модуль II. Декоративна стилізація в натюрморті.							
5	Стилізоване зображення натюрмрту з рослинними елементами. (гуашевий живопис)				8		
6	Стилізоване зображення натюрмрту з гіпсовими формами. (гуашевий живопис)				8		
7	Модульна контрольна робота					6	
8	Екзамен						30
Разом за змістовним модулем I та II		120		68	16	6	30
4-й семестр							
Змістовий модуль III. Засоби виразності живопису при роботі з гіпсовими формами							
1	Виконання натюрмрту з гіпсовими частинами обличчя на виявлення просторових та тонових співвідношень у техніці «гризайль».			12			
2	Натюрморт з гіпсовою маскою, стилізація зображення та узагальнення форми. (гуашевий живопис)			16			
3	Виконання етюду натюрмрту на встановлення колірних співвідношень з використанням імприматури. (олійний живопис)			24			
4	Натюрморт з кількох предметів та гіпсових форм у складній колірній гамі (олійний живопис).			24			
Змістовий модуль IV. Техніка олійного живопису							
5	Автопортрет (олійний живопис).				8		
6	Модульна контрольна робота					6	6
Разом за змістовним модулем III та IV		90		76	8	6	
Разом за навчальним планом		210		144	24	12	30

ПРОГРАМА

III. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «АКАДЕМІЧНИЙ ЖИВОПИС»

Разом за I, II модулем: 120 год., практичні заняття – 68 год., самостійна робота – 16 год., модульний контроль – б год,
семестровий контроль – 30 год.

Разом за III, IV модулем: 90 год., практичні заняття – 76 год., самостійна робота – 8 год., модульний контроль – 6 год.

Модулі	Змістовий модуль I			
Назва модуля	Техніки академічного акварельного живопису			
Кількість балів за модуль	409 балів			
Лекції				
Теми лекцій				
Теми практичних занять	Осінній натюрморт на контрастному тлі з передачею фактури предметів. Акварель (10 балів за заняття, загалом – 80 балів) +8 балів за відвідування	Натюрморту з предметів побуту на дзеркальній поверхні, з передачею різних фактур та матеріалів. (10 балів за заняття, загалом – 80 балів) +8 балів за відвідування	Складний натюрморт з гіпсовими формами, з передачею перспективи. (10 балів за заняття, загалом – 80 балів) +8 балів за відвідування	Творчий натюрморт з гіпсовою маскою на передачу білого в колірному середовищі (10 балів за заняття, загалом – 100 балів) +10 балів за відвідування
Модулі	Змістовий модуль II			
Назва модуля	Декоративна стилізація в натюрморті.			
Самостійна робота			Стилізоване зображення натюрморту з рослинними елементами. (гуашевий живопис) 5 балів за роботу	Стилізоване зображення натюрморту з гіпсовими формами. (гуашевий живопис) 5 балів за роботу
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 25 балів			
Форма підсумкового контролю	Екзамен			
Підсумковий рейтинговий бал	Разом: 409 балів Екзамен - 40 балів (40 %) $6,81 \cdot n + 40 = 100$ балів			

Модулі	Змістовий модуль III			
	Засоби виразності живопису при роботі з гіпсовими формами			
Кількість балів за модуль	448 балів			
Лекції				
Теми лекцій				
Теми практичних занять	Виконання натюрморту з гіпсовими частинами обличчя на виявлення просторових та тонових співвідношень у техніці «гризайль». (10 балів за заняття, загалом – 60 балів) +6 балів за відвідування	Натюрморт з гіпсовою маскою, стилізація зображення та узагальнення форми. (гуашевий живопис) (10 балів за заняття, загалом – 80 балів) +8 балів за відвідування	Виконання етюду натюрморту на встановлення колірних співвідношень з використанням імприматури. (олійний живопис) (10 балів за заняття, загалом – 120 балів) +12 балів за відвідування	Натюрморт з кількох предметів та гіпсових форм у складній колірній гамі (олійний живопис). (10 балів за заняття, загалом – 120 балів) +12 балів за відвідування
Модулі	Змістовий модуль IV. Техніка олійного живопису			
Самостійна робота				Автопортрет (олійний живопис). 5 балів за роботу
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 25 балів			
Підсумковий рейтинговий бал	448 балів			

IV. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Передача фактури предмету засобами живопису

Тема 1. Осінній натюрморт на контрастному тлі з передачею фактури предметів. Акварель (16 год.)

Засвоєння практичних навичок станкового живопису. Взаємозв'язок методики живопису з іншими видами мистецтва. Націленість методики живопису на реалізацію виховної та розвиваючої функцій художньої освіти.

Завдання виконується з натури на передачу фактури та різного матеріалу поверхонь, використовуючи засоби живопису для передачі предметності зображення. Створення етюду з урахуванням простору, лінійної та повітряної перспективи.

Лесування. Робота «по-сирому». Робота акварельними фарбами. Обов'язкові начерки при роботі з будь-яким завданням .

Матеріали: акварельний папір (формат А2), олівці різної м'якості, гумка, акварельні фарби.

Рекомендована література:

основна: [2], [3], [4], [5].

додаткова: [1], [2], [4], [5], [6], [7], [9], [12], [14], [15], [16].

Тема 2. Натюрморт з предметів побуту на дзеркальній поверхні, з передачею різних фактур та матеріалів. (16 год.)

Натюрморт з кількох побутових предметів у техніці акварельного живопису. Відтворення різних за фактурою та матеріалом предметів. Побудова зображення форми предметів тоном та кольором. Виявлення просторових та тонових співвідношень між предметами.

Зображення натюрмрту на дзеркальній поверхні створює певний настрій. Складністю є узагальненість та підпорядкування другорядного головному. Для студента головним є використання правильних технік та

методів для передачі матеріальності предмету.

Дотримання правильної побудови предметів та перспективного скорочення, виявлення характерних рис предметів і передача їх в узагальненому вигляді засобами живопису.

Важливим для передачі матеріальності форми є відбір деталей та узагальнення, цілісність сприйняття зображення.

Матеріали: акварельний папір (формат А2), олівці різної м'якості, гумка, акварельні фарби.

Рекомендована література:

основна: [1], [2], [4], [5], [6].

додаткова: [1], [2], [3], [4], [5], [6], [7], [8], [9], [11], [12], [13], [14].

Тема 3. Складний натюрморт з гіпсовими формами, з передачею перспективи (16 год.)

Натюрморт з 4-6 побутових предметів та гіпсовими формами, вище середнього рівня складності з виконанням попередніх композиційних розробок (фор-ескізів невеличкого розміру). Визначення кращих композиційних і колористичних ескізів для роботи. Використання видошукача.

Виконання натюрморту, побудованого на перспективному скороченні з поєднанням різних груп споріднених і контрастних кольорів. Виконання фор-ескізів.

Побудова гіпсових частин. Закладення основних пропорцій. Поступове закладання колірних та світлотонових відношень.

Робота тоном та кольором. Ліплення об'єму, моделювання форми. Основні співвідношення.

Передача пластики тканини, ритму та форм складок та драпіровки матеріалів засобами живопису, з акцентом на певну річ, підпорядкування головному

другорядних речей, передача перспективи кольором. Узагальнення. Завершальна стадія роботи.

Матеріали: акварельний папір, формат – А2, графітні олівці різної м'якості, гумка, акварельні фарби.

Рекомендована література:

основна: [2], [3], [4], [6], [7].

додаткова: [1], [2], [4], [5], [6], [7], [9], [12], [14], [15], [16].

Тема 4. Творчий натюрморт з гіпсовою маскою на передачу білого в колірному середовищі (20 год.)

Етапи побудови натюрморту. Зображення форми предметів у кольорі. Розбір навчальної постановки в тепло-холодній гамі. Побудова зображення форми предметів кольором. Зображення форми предметів правильним та виразним, відображення властивостей предметів та суб'єктивне сприйняття художника.

Композиція натюрморту як форма та засіб організації твору мистецтва, засіб вираження змісту. Головне зображення є гіпсова маска, головна мета уважно та правильно виліпити об'єм кольором та тоном. Передача простору, зміна локального кольору предметів під впливом світлоповітряного середовища. Трактування форм предметів у живописі. Виховання цілісного сприйняття при сприйнятті природи. Вивчення специфічних засобів вираження білої поверхні гіпсу, впливу кольорового оточення та напрямку освітлення. Побудова всього живописного твору загалом для виявлення композиційного центру, виявлення тональних відношень та плановість предметів в натюрморті. Дослідження впродовж роботи над натюрмортом властивостей живопису.

Принципи та методи роботи над навчальним етюдом натюрморту. Методична послідовність роботи над навчальним живописним етюдом.

Матеріали: акварельний папір, формат – А2, графітні олівці різної м'якості, гумка, акварельні фарби.

Рекомендована література:

основна: [1], [3], [6], [7].

додаткова: [1], [2], [4], [5], [6], [7], [9], [12], [14], [15], [16].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. Засоби виразності живопису при роботі з гіпсовими формами.

Тема 1. Виконання натюрморту з гіпсовими частинами обличчя на виявлення просторових та тонових співвідношень у техніці «гризайль».

(12 год.)

Аналіз матеріалів та техніка акварельного живопису у техніці «гризайль».

Натюрморт з кількох побутових предметів та частин обличчя на виявлення просторових та тонових співвідношень. Тональне відтворення різних за кольором предметів. Побудова зображення форми предметів тоном.. Техніка робота з тоном, узагальнення композиції є початком вивчення тривимірної форми голови.

Виконання монохромного натюрморту на виявлення просторових та тонових співвідношень між предметами. Завдання корисне для вивчення пластичної форми, конструктивної будови з передачею об'єму частин обличчя.

Перше в роботі є створення чіткого, міцного рисунку. Опрацювання великої форми починати з виявлення загальної форми, площини, робота від загального до конкретного й до загального. В роботі над натюрмортом зберігається побудова перспективного скорочення з поєднанням різних груп споріднених і контрастних кольорів.

Особливості роботи в техніці «гризайль», специфіка роботи з матеріалами.

Матеріали: акварельний папір, формат – А2, графітні олівці різної м'якості, гумка, акварельні фарби.

Рекомендована література:

основна: [3], [4], [5].

додаткова: [1], [2], [3], [4], [5], [6], [7], [8], [9], [11], [12], [13], [14], [15].

Тема 2. Натюрморт з гіпсовою маскою, стилізація зображення та узагальнення форми. (гуашевий живопис) (16 год.)

Підготовча робота над натюрмортом: постановка, вибір точки зору, праця над фор-ескізами для вибору кращого ракурсу. Вивчення освітлення натури. Робота над композицією, світлотіньовим вирішенням.

Вивчення фактури гіпсової форми, контрасту фактур драперій та побутових предметів чи овочів та фруктів з гіпсом. Побудова гіпсової деталі. Палітра натюрморту. Аналіз передачі засобами кольору білої деталі. Складності живопису «білого на білому», використання білої драперії.

Використання стилізації для ритмічної організації цілого, створення декоративного зображення зміною форми та тональних й кольорових співвідношень.

Для акцентування форми, використовується підкреслення та збільшення характерних особливостей предметів, зміна форми та пропорцій. При роботі над стилізованим натюрмортом важливо звертати увагу на пластику форм, їх виразність і декоративність, не забуваючи при цьому про основні принципи побудови та розміщення предметів на площині. Можливості декоративних рішень.

На етапі узагальнення потрібно домогтися виявлення форми предметів, цілісності натюрморту.

Матеріали: папір (формат А2), олівці, гумка, гуаш.

Рекомендована література:

основна: [2], [3], [4] [5], [6], [7].

додаткова: [1], [2], [3], [4], [5], [6], [7], [8], [9], [11], [12], [13], [14].

Тема 3. Виконання етюд натюрморту на встановлення колірних співвідношень з використанням імприматури. (олійний живопис) (24 год.)

Композиційне розташування предметів на площині аркуша з урахуванням ступня складності натюрморту. Визначення основних пропорцій і конструктивна побудова з попереднім уточненням розташування предметів. Натюрморт розташовується в в замкнутому середовищі зі штучним освітленням на виявлення глибини кольору предметів та оточення.

Завдання виконується з використанням імприматури для забезпечення загальної тональності, єдності кольору, виявлення колірних співвідношень світлого і темного при роботі над постановкою.

Пошук відношень основних кольорових плям та кольорових «розтяжок». Важливим завданням етюд є передача простору з урахуванням лінійної і повітряної перспективи. Повітряна перспектива повинна бути передана зміною кольору предметів, пом'якшенням їх кордонів і ослабленням контрастів від переднього плану в глибину. Стадії узагальнення.

Матеріали: полотно, картон, формат – 40*60, вугілля, гумка, розчинник, олійні фарби.

Рекомендована література:

основна: [3], [4], [5], [6], [7].

додаткова: [1], [2], [3], [4], [5], [6], [7], [8], [9], [11], [12], [13], [14], [15], [16].

Тема 4. Натюрморт з кількох предметів та гіпсових форм у складній колірній гамі (олійний живопис (24 год.)

Підготовка до роботи олійними фарбами. Основні прийоми олійного живопису при роботі з натюрмортом. Техніки.

Визначення основних пропорцій і конструктивна побудова з попереднім уточненням розташування предметів. Фор-ескізи в кількох ракурсах.

Композиційне розташування предметів на площині з урахуванням ступня складності натюрморту. Вивчення колірних та тонових локальних співвідношень. Виявлення головних та другорядних елементів зображення засобами живопису. Контрасти, нюанси, вивчення фактури та кольору, уточнення тонових плям предметів та драперій.

Головне зображення є гіпсова форма, головна мета уважно та правильно виліпити об'єм кольором та тоном. Передача простору, зміна локального кольору предметів під впливом світлоповітряного середовища.

Виховання цілісного сприйняття при сприйнятті природи. Вивчення специфічних засобів вираження білої поверхні гіпсу, впливу кольорового оточення та напрямку освітлення.. Побудова всього живописного твору загалом для виявлення композиційного центру, виявлення тональних відношень та плановість предметів в натюрморті. Методична послідовність роботи Стадії узагальнення.

Матеріали: полотно або картон (формат – 40*60), м'які матеріали, гумка, розчинник, олійні фарби.

Рекомендована література:

основна: [3], [4], [5], [6], [7].

додаткова: [1], [2], [3], [4], [5], [6], [7], [8], [9], [11], [12], [13], [14], [15], [16].

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Декоративна стилізація в натюрморті

Тема 3. Стилізоване зображення натюрморту з рослинними елементами.

(гуашевий живопис) (8 год.)

Натюрморт середньої складності з 3-4 предметів побуту з рослинними елементами.

Використання стилізації для ритмічної організації цілого, створення декоративного зображення зміною форми та тональних й кольорових співвідношень.

Для акцентування форми, використовується підкреслення та збільшення характерних особливостей предметів, зміна форми та пропорцій. При роботі над стилізованим натюрмортом важливо звертати увагу на пластику форм, їх виразність і декоративність, не забуваючи при цьому про основні принципи побудови та розміщення предметів на площині. Можливості декоративних рішень.

На етапі узагальнення потрібно домогтися виявлення форми предметів, цілісності натюрморту.

Матеріали: акварельний папір, картон (формат А2), олівці різної м'якості, гумка, гуаш, білила

Рекомендована література:

основна: [3], [4], [5].

додаткова: [1], [2], [3], [4], [5], [6], [7], [8], [9], [11], [12], [13], [14].

Тема 4. Стилізоване зображення натюрморту з гіпсовими формами.

(гуашевий живопис) (8 год.)

Натюрморт середньої складності з 3-4 предметів побуту з гіпсовими формами.

Вивчення фактури гіпсової форми, контрасту фактур драперій та побутових предметів чи овочів та фруктів з гіпсом. Побудова гіпсової деталі. Палітра натюрморту.

Використання стилізації для ритмічної організації цілого, створення декоративного зображення зміною форми та тональних й кольорових співвідношень.

Для акцентування форми, використовується підкреслення та збільшення характерних особливостей предметів, зміна форми та пропорцій. При роботі над стилізованим натюрмортом важливо звертати увагу на пластику форм, їх виразність і декоративність, не забуваючи при цьому про основні принципи побудови та розміщення предметів на площині. Можливості декоративних рішень.

На етапі узагальнення потрібно домогтися виявлення форми предметів, цілісності натюрморту.

Матеріали: акварельний папір, картон, формат – А2, графітні олівці різної м'якості, гумка, гуаш, білила

Рекомендована література:

основна: [2], [4], [6], [7].

додаткова: [1], [2], [3], [4], [5], [6], [7], [9], [12], [14], [15].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV. Техніка олійного живопису

Тема 4. Автопортрет (олійний живопис) (8 год.)

Підготовка до роботи олійними фарбами. Основні прийоми олійного живопису при роботі з натурою. Техніки.

Визначення основних пропорцій та анатомічної будови голови, враховуючи характерні особливості, риси обличчя, міміку. Передача схожості з моделлю.

Етюд виконується з натури, з передачею схожості. Моделювання

конструктивної та анатомічної будови голови, підпорядкування дрібного цілому.

Перше в роботі є створення чіткого, міцного рисунку. Опрацювання великої форми починати з виявлення загальної форми, площини, робота від загального до конкретного й до загального.

На етапі узагальнення потрібно домогтися виявленню схожості та витримати цілісність роботи.

Матеріали: полотно або картон (формат – 40*60), м'які матеріали, гумка, розчинник, олійні фарби.

Рекомендована література:

основна: [2], [4], [6], [7].

додаткова: [1], [2], [3], [4], [5], [6], [7], [9], [12], [14], [15].

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю і успішність (бали) подано у вигляді табл. 5.1.

Таблиця 5.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА з дисципліни «Академічний живопис»

Змістовий модуль та теми курсу	Кількість годин	Академічний контроль	Бали	
Змістовий модуль II.				
Стилізоване зображення натюрморту з рослинними елементами. (гуашевий живопис)	8	Практичне заняття, модульний контроль	5	
Стилізоване зображення натюрморту з гіпсовими формами. (гуашевий живопис)	8	Практичне заняття, модульний контроль	5	
Разом годин:	16		10	
Змістовий модуль IV.				
Автопортрет (олійний живопис)	8	Практичне заняття, модульний контроль	5	
Разом годин:	24	Разом балів:	15	

VI. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ

Навчальні досягнення бакалаврів з дисципліни «Академічний живопис» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. III), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю подано у табл. 6.1 - 6.3.

Таблиця 6.1.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю
1,2 модуль

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів	Одиниць	Всього
1	Відвідування практичних занять	1	34	34
2	Робота на практичному занятті	10	340	340
3	Самостійна робота	5	2	10
4	МКР	25	1	25
Максимальна кількість балів без урахування коефіцієнта				409
Коефіцієнт визначення успішності				6,81
Максимальна кількість балів з урахуванням коефіцієнта				60
Екзамен				40
Підсумковий рейтинговий бал				100

Таблиця 6.1.2

3,4 модуль

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів	Одиниць	Всього
1	Відвідування практичних занять	1	38	38
2	Робота на практичному занятті	10	380	380
3	Самостійна робота	5	1	5
4	МКР	25	1	25
Максимальна кількість балів без урахування коефіцієнта (поточний контроль)				448

Таблиця 6.2.1

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ 1, 2 модуль

Поточне тестування та самостійна робота						Загальна кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Кількість балів з урахуванням коефіцієнта без підсумкового іспиту	Екзамен	Кількість балів з урахуванням коефіцієнта
ЗМ №1,2										
T1	T2	T3	T4	СР	МКР	409	6,81	60	40	100
88	88	88	110	10	25					
409										

Таблиця 6.2.2

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ 3, 4 модуль

Поточне тестування та самостійна робота						Кількість балів без урахування коефіцієнта
ЗМ №3,4						
T1	T2	T3	T4	СР	МКР	448
66	88	132	132	5	25	
448						

У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи:

➤ **Методи письмового контролю:** проміжний та підсумковий перегляди творчих робіт.

➤ **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання та вміння, самоаналіз.

➤ **Представлення творчих робіт.**

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за шкалою університету	Значення оцінки
A	90-100	<u>Відмінно</u> – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89	<u>Дуже добре</u> – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81	<u>Добре</u> – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	<u>Задовільно</u> – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, але достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68	<u>Достатньо</u> – мінімально можливий (допустимий) рівень знань (умінь).
FX	35-59	<u>Незадовільно з можливістю повторного складання</u> – незадовільний рівень знань (умінь) з можливістю перескладання за умов належного самостійного доопрацювання.
F	1-34	<u>Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу</u> – достатньо низький рівень знань, що вимагає повторного проходження курсу.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра на практичних заняттях, виконання самостійної роботи та модульної контрольної роботи.

Виконання модульних контрольних робіт з даної дисципліни передбачає виконання етюду з натюрморту в техніці аквареллю «по-сирому», та етюду в техніці олійного живопису.

Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;

- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

VII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної та творчої діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація;
- *Практичні:* виконання творчих завдань та копіювання.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; з репродукціями творів; з офіційними сайтами музеїв.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної та творчої діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

VIII. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ репродукції творів майстрів;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма.

IX. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Абишева С.И. Цветоведение: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / С.И. Абишева – Павлоград, 2009. – 116 с.: цв. ил. (наявний в електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/2586/>).
2. Беда Г. В. Основы изобразительной грамоты: Рисунок, живопись, композиция. Учеб. пособие для студентов пед. Ин-тов по спец. № 2109 «Черчение, рисование и труд». – 2-е изд., перераб. И доп. – М.: Просвещение, 1981. – 239 с., ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 1-му примірнику).
3. Ломоносова М.Т. Графика и живопись. Учебное пособие / М.Т. Ломоносова. – М.: ООО «Издательство Астрель» ООО «Издательство АСТ.» 2003. – 202, [6] с. ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 3-х примірниках).
4. Кирцер Ю. М. Рисунок и живопись: Практ. Пособие. – М.: Высш. Шк., 1992. – 270 с.: ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 1-му примірнику).
5. Панксенов Г. И. Живопись. Форма, цвет, изображение: учебное пособие для студентов худ. учебных заведений / Г.И.Панксенов. – 2-е узд., стер. – М.: Издательский центр «Академия», 2008. – 144 с. – [40] с. цв. ил.: ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 6-ти примірниках).
6. Прокофьев Н.И. Живопись. Техника живописи и технология живописных материалов: учеб. Пособие для студентов вузов, обучающихся по спец. «Изобразительное искусство» / Н.И. Прокофьев. – М.: Гуманитар. Изд. центр ВЛАДОС, 2010. – 158 с.: ил., табл. – (Учебное пособие для вузов). (Наявний в бібліотеці Університету в 6-ти примірниках).
7. Фенвик К. Курс акварельной живописи. Пейзаж за считанные минуты: учебник. пер. с англ. / К. Фенвик. – М.: Астрель, 2005. – 175 с.: ил. (Наявний в електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/1958/>)

Додаткова:

1. Баррас Дж. Свет в акварели / Дж. Баррас. – М.: Кристина, 2005. – 48 с.
2. Беда Г. В. Основы изобразительной грамоты: Рисунок, живопись, композиция. Учеб. Пособие для студентов пед. ин-тов по спец. № 2109 «Черчение, рисование и труд». –2-е изд., перераб. и доп. – М.: Просвещение, 1981. – 239 с., ил.
3. Волков Н. Цвет в живописи. – Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://www.bibliotekar.ru/cvet-zhivopisi/1.htm>
4. Гинзбург Н. Как рисовать натюрморт / Н. Гинзбург. – М.: АСТ Астрель, 2004. – 34 с., ил.
5. Глазова М. В., Денисов В. С. Изобразительное искусство. Алгоритм композиции. – М.: Когито-Центр, 2012. – 221 с.
6. Джонсон К. набросок и рисунок/К. Джонсон. – Минск: Попурри, 2011. – 117 с.
7. Жабинский В. Рисунок: Учебное пособие / В.Жабинский, А. Винтова. – М.: НИЦ ИНФРА-М, 2014. – 256 с.
8. Кирцер Ю. М. Рисунок и живопись: Практ. Пособие. – М.: Высш.шк., 1992. – 270 с.: ил.
9. Ковалев В. Золотое сечение в живописи / Ф. Ковалев. – К.: Вища школа, 1989. – 144 с.
10. Комаров А. Технология материалов стенописи / А. Комаров. – М.: Изобразительное искусство, 1989. – 210 с.
11. Ломоносова М.Т. Графика и живопись: Учеб. пособие / М.Т. Ломоносова. – М.: ООО «Издательство Астель»: ООО «Издательство АСТ», 2003. – 202, [6] с.: ил.
12. Ольмедо С. Как писать пастелью / С. Ольмедо. – М.: АРТ-родник, 2001. – 121 с.

13. Паранюшкин Р. Композиция. Теория и практика изобразительного искусства / Р. Паранюшкин. Фенвик К. М.: Феникс, 2005. – 81 с., ил.
14. Радлов Н. Э. Рисование с натуры. – М.: издание Областного союза советских художников, 1935.
15. Сергеев А. Учебный натюрморт. – М.: «Искусство» 1955.
16. Смит С. Полный курс рисунка и живописи/ С. Смит, П. Монахен. – М.: ДЖИ Фабби Эдишинз, 2007. – 34 с., ил.